Deanu gielda – Tana kommune

Naturtypekartlegging ved Tana bru 2012

Rapport utarbeidet for Statens vegvesen i forbindelse med Detaljregulering for E6 Tana bru

Deatnu/ Tana, 17.september 2012

1 Innledning

Denne rapporten er utarbeidet av Tana kommune for Statens vegvesen som ledd i arbeidet med *Detaljregulering for E6 Tana bru*. Rapporten presenterer resultatene av naturtypekartleggingen som er gjennomført i reguleringsområdet og tilstøtende områder. Områdene ble befart i flere omganger i perioden 05.07. – 03.09.2012.

2 Metodikk

Arbeidet har fulgt metodikken i håndbok 13 Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold (Direktoratet for naturforvaltning 2007). Håndboka beskriver hvilke naturtyper som skal registreres, hvordan de skal verdisettes og presenteres.

Lokalitetene er digitalisert ved hjelp av programmet GisLine der stedfesting og avgrensning av naturtypelokalitetene er tegnet inn på flyfoto.

Den gjeldende norske rødlista kom ut høsten 2010 (Artsdatabanken 2010). Der er flere arter nedgradert i forhold til rødlista fra 2006, på bakgrunn av funn i flere naturtypekartlegginger, også her i Tana. Dette gjelder bl.a. marinøkkel, fjellmarinøkkel og grassyre. Disse artene regnes nå for å ha livskraftige bestander i Norge, mens de i 2006 ble vurdert som nær truet.

Rødlistekategoriene er:

RE – Regionalt utryddet (Regionally Extinct)

CR – Kritisk truet (Critically Endangered)

EN – Sterkt truet (Endangered)

VU – Sårbar (Vulnerable)

NT – Nær truet (Near Threatened)

DD – Datamangel (Data Deficient)

3 Resultater

Det er utskilt 2 naturtypelokaliteter med den rødlista arten myrflatbelg (NT). Det ble registrert andre interessante naturtyper med potensiale for funn av rødlista insekter, lav og moser, men det krever nærmere undersøkelser.

Det ble gjort funn av rødlistearten Lathyrus palustris subsp. pilosus, myrflatbelg, som i rødlista av 2010 regnes som nær truet (NT), i et relativt stort område på sørøstsida av Tana bru. Det er sannsynlig at det tidligere har vært en sammenhengende lokalitet knyttet til dyrket mark og fuktpreget skog, men at denne lokaliteten er blitt oppsplittet av vei, oppdyrking og andre forstyrrelser. Arten har vært robust overfor inngrep, og den har etablert seg/ gjenetablert seg i grøfter og områder som har vært gravd opp så sent som i 2005.

De kraftigste eksemplarene ble funnet langs vei-/engkanten og på åpne, fuktige partier i skogen. For øvrig ble små eksemplarer av arten funnet i skråningen helt opp til bærlyngvegetasjon. Funnet av myrflatbelg er angitt som 2 selvstendige lokaliteter (bjørkeskog med høgstauder og artsrik veikant), samt med 2 spredte enkeltforekomster langs vei.

For øvrig ble det funnet områder med potensiale i forhold til rødlista insekter, lav og moser. Elveøra ved utløpet av Sieiddájohka har mange interessante gradienter innenfor et lite område. Det ble gjort funn av begersopper og et eksemplar av grassyre (Rumex graminifolius), som ikke lenger er på rødlista. Det ble ikke dokumentert rødlistearter her, noe som gjør at det ikke er skilt ut som en naturtype. Denne øra er for øvrig tydelig påvirket av mye ferdsel i forbindelse med fiske og rekreasjon.

I de sørøstvendte skråningene på vestsiden av Tanaelva, ble det ikke funnet rødlistearter, men gjort funn av soppene Geoglossum arenarium (sandjordtunge) og Hygrocybe conica (kjeglevokssopp). Det ble også funnet et eksemplar av arten Botrychium boreale (fjellmarinøkkel), som i rødlista for 2010 regnes som livskraftig. Disse områdene er derfor ikke skilt ut som egne lokaliteter.

Myrflatbelg

Følgende beskrivelse av arten framgår av Artsportalen til Artsdatabanken på følgende kopling:
http://www.artsportalen.artsdatabanken.no/#/Rodliste2010/Vurderinger/Lathyrus%2Bpalustris/101956

> *"Arten myrflatbelg (Lathyrus palustris) vurderes som sårbar (VU). Det skyldes en kombinasjon av tilbakegang og trusler for de to underartene, den sørlige snau myrskolm (subsp. palustris, sterkt truet EN) og den nordlige håra myrflatbelg (subsp. pilosus, nær truet NT). Arten har hatt sterk tilbakegang i Sør-Norge, med meget få forekomster dokumentert som intakte i nyere tid, og noe tilbakegang i Nord-Norge. Arten er omtrent sirkumboreal, med subsp. palustris vesentlig i Europa og subsp. pilosus i Asia og Nord-Amerika, men også i Nord-Russland og inn i Nord-Norge.*
>
> *Håra myrflatbelg (Lathyrus palustris subsp. pilosus) er vurdert til å være nær truet (NT) på grunn av en viss tilbakegang og bortfall/fragmentering av utbredelsen. Rasen er knyttet til næringsrike sumper, vierkjerr, rikmyrer, flommark, og til dels gammel kulturmark (eng) og veikanter. Den er kjent fra enkeltlokaliteter i No Steigen (relativt nyfunnet) og Hadsel (ikke gjenfunnet) og Tr Harstad (ikke gjenfunnet), og fra et noe større utbredelsesområde i Finnmark fra Alta til Sør-Varanger og Båtsfjord. Også i Finnmark synes det å være tydelig tilbakegang, særlig i vest, mens populasjonene fra Tana og østover synes å være mer trygge. Deler av dens utbredelse i Øst-Finnmark har vært kartlagt og rapportert av R. Elven m. fl. i 1984-1985, T. Alm m. fl. i flere år, og G. Gaarder i 2008-09. Tilbakegangen skyldes vesentlig endring i jordbruksformer (redusert utmarkbeite, gjengroing av låglandssumper) og inngrep langs vassdrag."*

4 Registrerte lokaliteter

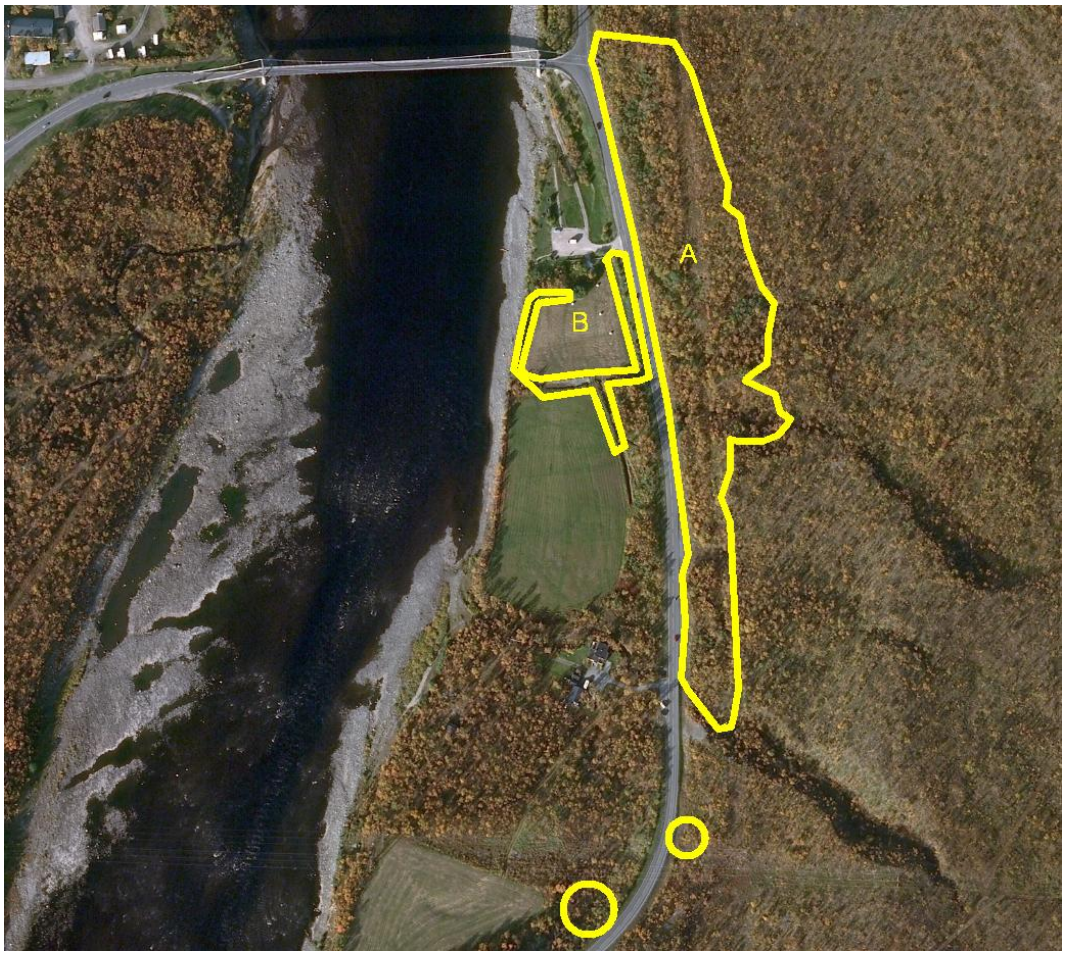

Ortofoto 1: *Avgrensing av de to naturtypelokalitetene A, Bjørkeskog med høgstauder, og B, Artsrik vegkant, samt to mindre forekomster av arten myrflatbelg angitt med sirkel.*

A Bjørkeskog med høgstauder

Lokalitetsnavn: Tana bru
Kommune: Deanu gielda – Tana kommune, Utviklingsavdelingen
Inventør (kartlegger): Lars Smeland
Dato: 05. og 10.07., 16.- 24.08.2012
Oppdragsgiver: Statens Vegvesen, i forbindelse med reguleringsplan for E6 Tana bru
Naturtype: F05, Bjørkeskog med høgstauder
Utforming: Nordlig frodig bjørkeskog, F0403
Vegetasjonstype: C2a Høgstaude-bjørk-utforming

Lokalitetsbeskrivelse

Beliggenhet/avgrensing

Lokaliteten er avgrenset på bakgrunn av forekomsten av myrflatbelg (NT). Området er svært variert fra tett høgstaudevegetasjon i de nordvestlige delene av lokaliteten til nesten ren

bærlyngvegetasjon mot østgrensa for lokaliteten. Den sørlige delen av lokaliteten ligger i en skråning, og der er det bærlyngvegetasjon som dominerer. Høgstaudeskog utgjør om lag 50% av lokaliteten. De kraftigste eksemplarene av myrflatbelg ble funnet på åpne, fuktige partier, bl.a. rett ovenfor brufundamentet til Tana bru, i hogstfeltet under høyspentlinja, samt i et område som ble gravd opp i forbindelse med legging av kabel i år 2005. I veikanten var det mange små eksemplarer uten blomst. Tilsvarende eksemplarer av arten uten blomst, ble funnet i skråningen helt opp mot bærlyngvegetasjonen på platået over skråningen.

Naturgrunnlag

Vestvendt, fuktig skråning med leirholdig jord og morenemasser. Enkelte bekkefar, med vannføring under snøsmeltingen og ved store nedbørsmengder, går gjennom området.

Artsmangfold

Hovedsakelig bjørk i tresjiktet, men noe innslag av gråor og vierarter i de fuktigste partiene. Av rødlistearter var det kun myrflatbelg (NT) som ble påvist. Av andre karplanter var det relativt stort innslag av hvitbladtistel, mjødurt, vendelrot, storveronika, skogstorkenebb, hvitmaure og gullris. I de tørrere skråningene var det skrubbær og fugletelg som dominerte.

Påvirkning/bruk

Det går en høyspentlinje gjennom lokaliteten. Rundt år 2005 ble det gravd ned en fiberkabel i en strekning på om lag 70 m gjennom lokaliteten. I den nordlige delen av lokaliteten ligger brufundamentet til Tana bru, og området øst for fundamentet er preget av inngrepene fra den gang brua ble bygd (1948).

I løpet av ettersommeren 2012 har det vært foretatt grunnboringer i forbindelse med planleggingen av ny Tana bru. Dette har ført til noen terrengskader i de vestlige delene av lokaliteten langs E6.

Trusler

Nedbygging er den mest aktuelle trusselen. Etablering av ny E6-trasé og Tana bru med tilhørende anlegg er planlagt gjennom de sentrale delene av lokaliteten.

Verdibegrunnelse

Det er forekomsten av myrflatbelg (NT) som er årsak til at området er skilt ut som en egen lokalitet. Samtidig er høgstaudeskoger langs Tanavassdraget en naturtype som har et visst potensiale for funn av sjeldne og truede arter. Denne lokaliteten er liten og påvirket av inngrep. Samtidig er den aktuelle underarten av myrflatbelg kun i rødlistekategori NT. Lokaliteten får derfor kun verdi C, lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn

Noe tynning/hogst i skogen på østsiden av veien ser ut til å kunne ha positiv effekt på myrflatbelgen, da den tydelig er lyskrevende. For øvrig er det ikke ønskelig med andre tiltak. Dersom planene for bygging av ny E6 trasé og Tana bru blir gjennomført som i de foreløpige

planene, er det mulig å sikre at arten blir i området gjennom å skape leveforhold for den i en ”Artsrik vegkant” framfor en høgstaudeskog.

Verdi: Lokalt viktig, C

Stedkvalitet
Avgrensingen nøyaktigere enn 20 m.

Kilder

Artsdatabanken 2010: Norsk Rødliste for arter 2010

Artsdatabanken 2010: Artsportalen.Rødliste 2010. Vurderinger. Lathyrus palustris.

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Håndbok 13. Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold.

Bilde 1: *Velutviklet eksemplar av myrflatbelg i hogstområdet under høyspentlinja. (Foto: Lars Smeland)*

B Artsrik veikant

***Bilde 2**: Den østlige delen av lokalitet B, Artsrik veikant, med innslag av myrflatbelg. For øvrig ble arten påvist langs nesten hele engkanten til venstre på bildet.(Foto: Lars Smeland)*

Lokalitetsnavn: Tana bru
Kommune: Deanu gielda – Tana kommune
Inventør (kartlegger): Lars Smeland
Dato: 16.-24.08.2012
Oppdragsgiver: Statens Vegvesen, i forbindelse med reguleringsplan for E6 Tana bru
Naturtype: D03, Artsrik veikant
Utforming: Kantsamfunn D1106

Lokalitetsbeskrivelse

Beliggenhet/avgrensing
Lokaliteten er avgrenset på bakgrunn av forekomsten av myrflatbelg (NT). Arten er begrenset til eng- og veikantene, samt i grøfter som ble utbedret så sent som i 2003. I de vestre og nordre delene av lokaliteten, ut mot Tanaelva og rasteplassen, var det kun sporadiske forekomster av myrflatbelg, men arealet er tatt med på grunnlag av potensiale for arten.

Myrflatbelg ble ikke påvist i de fuktigste og tettest bevokste områdene som det høgstaudepregede skogsområdet sørøst for lokaliteten der mjødurt dominerte. Myrflatbelgen holdt seg på de lysåpne eng- og veikantene.

Det er sannsynlig at det tidligere har vært en sammenhengende lokalitet knyttet til dyrket mark og fuktpreget skog, men at denne lokaliteten er blitt oppsplittet av vei, oppdyrking og nebygging. Se for øvrig lokalitet 1.

Naturgrunnlag
Åpen eng og veikant på leirholdig jord. En grøft som tar unna vann på vårparten og ved store nedbørsmengder, går gjennom området.

Artsmangfold
Høgstaudepreget vegetasjon med enkeltstående bjørketrær, selje og vierarter. I tillegg til myrflatbelg (NT), var skogstorkenebb, kvitbladtistel, storveronika, mjødurt, gullris og geitrams karakteristiske arter, men med stor variasjon i de ulike delene av området. Timotei var utbredt langs deler av engkanten.

Påvirkning/ bruk
Lokaliteten utgjør en randsone langs eng og vei. Det gjør at lokaliteten er sterkt påvirket av landbruksaktiviteten på enga, og tiltak langs veien. Enga slås en gang i året i slutten av juli/ august. Det gjødsles kun med kunstgjødsel. Statens vegvesen foretar kantslått av de 2 – 5 meterne nærmest veien 1 – 2 ganger i sommermånedene.

Det er et tilrettelagt friluftsområde rett nord for lokaliteten. Noe slitasje fra ferdsel/tråkk i de vestlige delene av lokaliteten. Arten har vært robust overfor inngrep, og den har etablert seg/ gjenetablert seg i grøftene som ble gravd opp så sent som i 2003.

Trusler
Gjengroing, oppdyrking av engkanten og nedbygging i forbindelse med etablering av ny Tana bru.

Verdibegrunnelse
Lokaliteten har et rikt innslag av arten myrflatbelg (NT), og den framstår som en livskraftig forekomst som har reetablert seg i grøft gravd ut for om lag 10 år siden. Det er forekomsten av myrflatbelg som er årsak til at området er skilt ut som en egen lokalitet. På bakgrunn av at den aktuelle underarten kun har rødlistekategori NT, får lokaliteten kun verdi C, lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn
Inngrep i vei- og engkant vil kunne være negativt. Et mulig skjøtselstiltak kan være å utvide engkantsonen for om mulig å skape et større vokseområde til myrflatbelgen. Det må tas hensyn til lokaliteten ved pløying og slått av enga. Ved evt. nedbygging/ opparbeiding av området i forbindelse med etablering av ny Tana bru, må det vurderes om kantsonen kan beholdes.

Verdi: C (lokalt viktig)

Stedkvalitet
Avgrensingen er nøyaktigere enn 5 m.

Bilde 3: *Kraftig eksemplar av arten myrflatbelg langs engkanten på lokaliteten .(Foto: Lars Smeland)*

Kilder

Artsdatabanken 2010: Norsk Rødliste for arter 2010

Artsdatabanken 2010: Artsportalen.Rødliste 2010. Vurderinger. Lathyrus palustris.

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Håndbok 13. Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold.

C. Andre funn:

Det ble gjort to interessante funn som det er verdt å presentere gjennom bilder. Det gjelder et sannsynlig innsekthull med en diameter på om lag 2 cm. Dette er for stort til at det er tale om elvesandjeger. Det ble kun funnet ett hull, og det ble registrert både 10.07. og 17.08. Levende individer ble ikke registrert.

Bilde 4*: Mulig insekthull på elveør ved utløpet av Sieiddájohka, registrert både 10.07. og 17.08.2012.*
(Foto: Lars Smeland)

Bilde 5: Fjellmarinøkkel i elveskråningen NV for Tana bru.(Foto: Lars Smeland)

Kilder:

Alm, Torbjørn. Personlig meddelelse, 24.08.2012.

Artsdatabanken 2010: Norsk Rødliste for arter 2010

Artsdatabanken 2010: Artsportalen.Rødliste 2010. Vurderinger. Lathyrus palustris.

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Håndbok 13. Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold.

Gaarder, Geir. Personlig meddelelse, 20.08.2012 og 08.09.2012.

Forsidebilde: Tanatimian (Thymus serpyllum ssp. Tanaensis) ved utløpet av Sieiddájohka. (Foto: Lars Smeland)